

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutuskassalain
muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutuskassalakia siten, että työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkekassojen vakavaraisuuden järjestäminen olisi mahdollista saattaa muuttunutta sijoitusympäristöä ja työeläkejärjestelmän muutoksia vastaavaksi.

Lakiin lisättäisiin säännökset eläkekassojen vakavaraisuusvaatimuksista säätämällä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkekassojen toimintapääomasta. Vastaavasti kuin työeläkevakuutusyhtiöillä ehdotetaan säädettäväksi vakavaraisuuteen liittyvästä valvontamekanismista, joka mahdollistaa entistä aikaisemmin puuttumisen eläkekassan toimintaan ja siten paremmin turvaa vakuutettujen edut.

Samalla ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä, jotka koskevat eläkekassan ylitteen palauttamista työnantajaosakkaille. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös vapaaehtoisia lisäeläkkeitä myöntävän eläkekassan mahdollisuudesta sisällyttää vastuuvelkaan uusi osa vakuutettujen etuuksiin annettavien

tulevien indeksikorotusten jaksottamista varten.

Esitys liittyy laajempaan kokonaisuuteen työeläkelaitosten vakavaraisuusvaatimusten ja sijoitustoiminnan uudistamisesta. Nämä uudistukset ovat tulleet voimaan vuodenvaihteessa 1996/1997 työeläkevakuutusyhtiöiden osalta ja osittain muidenkin eläkelaitosten osalta vakuutusyhtiölain, työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, merimieseläkelain, vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain muuttamisesta annetuilla laeilla sekä 1 päivänä toukokuuta 1997 voimaantulleella työeläkevakuutusyhtiöistä annetulla lailla.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkekassojen lisävakuutusvastuun kartuttamisen osalta sekä muuta kuin lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan indeksikorotusvastuun osalta 31 päivänä joulukuuta 1997 ja muilta osin 1 päivänä tammikuuta 1998.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Vuodenvaihteessa 1996/1997 voimaan tullella vakuutusyhtiölain (1062/1979) muutoksella (1292/1996) lakisääteistä eläkeva-

kuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vakavaraisuusvaatimuksia korotettiin ja vakavaraisuuden valvontamekanismi uudistettiin. Uudistetun valvontamekanismin avulla on mahdollista entistä aikaisemmin puuttua yhtiön toimintaan ja siten paremmin turvata vakuutetut edut. Lisäksi eläkkeiden rahoitusta muutettiin siten, että muutokset mahdollistivat työeläkelaitosten vastuuvelan lasken-

nassa käytettävän koron alentamisen ilman olennaista vakuutusmaksun korotustarvetta. Samalla eläkkeiden rahoitusjärjestelmää muutettiin siten, että katkaistiin sijoitusten tuottotason ja vakuutusmaksutason välitön riippuvuus toisistaan. Uudistuksessa laskuperustekorona ja rahastokoron erotusta vastaava korkotuotto ohjataan vuosien 1997—1999 aikana toimintapääomien vahvistamiseen ja sen jälkeen varsinaisen vakuutusteknisen vastuun täydentämiseen. Lisäksi säädettiin siitä, miten työeläkevakuutusyhtiön nettovarallisuus jakautuu omistajan ja vakuutuksenottajien kesken sekä miten vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustus järjestetään yhtiön hallinnossa.

Uudistusten avulla pyritään saattamaan työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus muuttuneen sijoitusympäristön edellyttämälle tasolle. Vakavaraisuusvaatimusten, toisin sanoen toimintapääomavaatimusten korottamisesta seuraa, että työeläkevakuutusyhtiön on mahdollista suunnata sijoitustoimintaansa vähitellen markkinaehtoisempaan suuntaan. Osakesijoittamisen lisäksi tämä helpottaa sijoitusten hajauttamista ulkomaille.

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta mitataan toimintapääomalla, joka on yhtiön varojen ja velkojen erotus. Tätä osaa yhtiön varoista voidaan käyttää sijoitustoiminnan tappioiden peittämiseen. Työeläkevakuutusyhtiön veloista merkittävin on vastuuvelka, jolla varaudutaan yhtiön vakuutussopimuksiin perustuvista sitoumuksista aiheutuviin velvoitteisiin. Vakuutustoiminnan riskeihin puolestaan varaudutaan tasoitusvastuulla, joka sisältyy vastuuvelkaan. Toimintapääoma muodostuu lähinnä omasta pääomasta, varauksista ja arvostuseroista sekä uusien vakavaraisuusvaatimusten edellyttämästä osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääomavaatimusten lähtökohtana oleva vakavaraisuusraja lasketaan riskiteoreettisesti ottaen huomioon sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin. Vakavaraisuusraja vastaa sitä toimintapääoman määrää, jonka voidaan arvioida suurella todennäköisyydellä riittävän vähintään yhden vuoden ajan epäedullisissa oloissa.

Vakuutusyhtiölain muutoksen yhteydessä muutettiin myös vakuutuskassalakia (1164/1992) siten, että siihen otettiin lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavien eläkekassojen osalta lisäys, joka koski uutta vakuutusmaksuvastuun osaa, lisävakuutus-

vastuuta, johon työntekijäin eläkelaisissa (395/1961), jäljempänä TEL, säädetty korakoero voitaisiin siirtää.

Eduskunta on käsitellessään vastausta hallituksen esityksiin eläkesäätiölaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi vakuutuskassalain muuttamisesta (EV 177/1995 vp; HE 187 ja 188/1995 vp) todennut, että eläkekassat ja eläkesäätiöt ovat merkittävä työeläkkeiden järjestämismuoto, minkä lisäksi ne kilpailevat niiden luonteesta johtuvien rajoitusten työeläkevakuutusyhtiöiden kanssa, ja katsonut, että hallituksen on ryhdyttävä lainsäädännön muuttamiseen toimintapääomia koskevien selvittelyjen johtaessa tuloksiin siten, että kilpailuneutraliteetti toteutuu mahdollisimman laajasti, ja että eläkekassojen osalta on selvitettävä kassan liiketuloksen perusteella määräytyvän vastuun käsitteily vakuutusmaksuvastuuna. Hyväksyessään edellä mainitun vakuutusyhtiölain ja siihen liittyvien muiden lakien muuttamisesta annettu lait (1292—1297/1996) eduskunta edellytti lisäksi, että vastaavat muutokset tehdään myös eläkekassoja ja eläkesäätiöitä koskevaan lainsäädäntöön siten, että eläkelaitokset olisivat keskenään yhdenvertaisessa asemassa vuoden 1998 alusta.

Eläkekassojen vakavaraisuus ja riskinkantokeinot

Eläkekassassa voidaan järjestää yhden tai useamman työnantajan työntekijöiden lakisääteinen, TEL:n mukainen eläketurva. Eläkekassa voi harjoittaa myös yrittäjien eläkelain (468/1969), jäljempänä YEL, mukaista vakuuttamista. Samassa eläkekassassa voi olla järjestettynä lisäksi lakisääteistä eläketurvaa täydentävä lisäeläketurva. TEL:n mukainen eläketurva on järjestetty eläkekassan B-osastossa ja lisäeläketurva A-osastossa. Eläkekassan tulee vakuutuskassalain mukaan toimia rajoitetussa toimintapiirissä. TEL:n mukaista toimintaa harjoittavat eläkekassat ovat yleensä toimialakohtaisia, mistä seuraa, että niiden toimintapiiriin voi kuulua kymmenittäin, jopa sadoittain työnantajia. Vakuutuskassalain mukaan eläkekassalle vakuutusmaksuja maksavaa työnantajaa nimitetään osakkaaksi.

Osakkaiden vakuutusmaksu eläkekassalle

Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavilla eläkekassoilla ja pääsääntöisesti myös muilla

eläkekassoilla vakuutusmaksu määräytyy siten, että vakuutusmaksuina kerätään se määrä, joka sijoitustoiminnan tuottojen lisäksi tarvitaan eläkekassan kaikkien kulujen peittämiseen. Eläkekassan perimien vakuutusmaksujen tasoon vaikuttavat erityisesti eläkekassan sijoitustoiminnan tuotot ja eläkekassan hoitokulut sekä vakuutuskannan rakenne. Sijoitustoiminnan mahdollisesti tuottama ylijäämä suhteessa sijoitusten tuottovaatimukseen eli laskuperustekorkoon on palautunut välittömästi työnantajaosakkaille vakuutusmaksun alenemisen kautta. Vastavasti sijoitustoiminnan alijäämä on kasvattanut vakuutusmaksutarvetta. Näin ollen eläkekassa ei ole voinut siirtää mahdollista ylijäämää vakavaraisuuden kasvattamiseen, jolla voitaisiin vakuutusmaksurasitetta pienentää mahdollisessa alijäämätilanteessa. Lisäeläke-toimintaa harjoittavalla kassalla tilanne on voinut johtaa myös tarpeettoman suurten indeksikorotusten antamiseen. Eläkekassat eroavat maksun määräytymisen osalta työeläkevakuutusyhtiöistä, joissa sijoitustoiminnan riskien toteutuminen ei samalla tavalla vaikuta työnantajan vakuutusmaksuun.

Eläkekassan vastuuvetäjä

Eläkekassojen rahastointitekniikka vastaa pääosiltaan vakuutusyhtiöiden soveltamia menetelmiä ja säännöksiä. Eläkekassan eläkeistä aiheutuvan vastuuvetäjän tulee olla täyteen katettu. TEL:n mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan vastuuvetäjänsä sisältävä tasotusvastuu turvaa eläkekassaa vakuutustoiminnan satunnaisvaihteluilta. Tasotusvastuuta ei voida käyttää eläkekassan sijoitustoiminnan tuloksen satunnaisvaihtelun tasoitamiseen.

Katesäännökset

Eläkekassojen vastuuvetäjän katesäännökset koskevat eläkekassan vastuuvetäjän katetta kokonaisuudessaan ja kate on osastoihin eriyttämätön. Eläkekassojen vastuuvetäjän katesäännökset muutettiin vuoden 1996 alusta vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiöiden vastaavia säännöksiä (laki 1777/1995 ja asetus 1781/1995). Uudistuksen sisältämillä katteen laatu ja hajautusta koskevilla säännöksillä pyritään pienentämään sijoitustoiminnan riskejä. Uudistuksen jälkeen vastuuvetäjän kate arvostetaan käyvän arvon mukaisesti. Katevaatimusten voimaantuloon sisäl-

tyy siirtymäsäännös vuoteen 2005 asti. Mahdollinen katteessa oleva vajaus johtaa sosiaali- ja terveysministeriön erityisiin valvontatoimiin ja äärimmäisessä tapauksessa, jos katevajausta ei saada kuntoon, eläkekassan purkamiseen.

Oma pääoma

Eläkekassojen tilinpäätöskäytännön vuoksi eläkekassoilla ei ole merkittäviä ylijäämästä syntyneitä oman pääoman eräiä. Lainsäädäntö ei ole esteenä ylijäämäisen tilinpäätöksen esittämiselle. Ylijäämäinen tilinpäätös aiheuttaa kuitenkin eläkekassalle veroseuraamuksia. Lisäksi eläkekassojen takuupääomalle maksettavan koron verotuskohtelu on ollut epäedullisempaa kuin vakuutusyhtiöiden.

Osakkaiden maksuvelvollisuus

Eläkekassat tekevät yleensä edellä mainitulla tavalla niin sanotun nollatilinpäätöksen ja osakkaille määrätään säännöissä mainitulla tavalla vakuutusmaksu. Koska vakuutusmaksulla on peitettävä eläkekassan kaikki kulut, tästä seuraa eläkekassan toimintapiiriin kuuluvien osakkaiden keskinäinen yhteisvastuu myös muiden osakkaiden velvoitteista.

Eläkelaitosten yhteisvastuu

TEL:ssä on säädetty vakuutettujen etujen turvaksi lisäksi lakisääteinen yhteisvastuu eläkelaitoksen konkurssin varalta. Yhteisvastuusta säädetään TEL:n 12 §:ssä. Yhteisvastuun tarkoituksena on kuitenkin olla vasta viimeisenä keinona vakuutettujen etujen turvaamisessa, ja toisaalta muiden velkojien saamia ei yhteisvastuulla ole taattu.

Eläkekassojen vakavaraisuustilanne

Vaikka vakuutuskassalaissa ei ole säädetty eläkekassojen toimintapääomasta, voidaan eläkekassojen tilinpäätösten ja arvostuserolaskelmien perusteella selvittää eläkekassojen nykyinen vakavaraisuusasema. Laskennalliset toimintapääomien määrät vaihtelevat eri eläkekassoilla suuresti. Toimintapääomiin on luettu taseen mukainen oma pääoma ja varaukset sekä omaisuuden arvostuserot eläkekassojen sosiaali- ja terveysministeriölle

toimittamien laskelmien perusteella. Toimintapääoma oli vuonna 1996 TEL:n mukaista toimintaa harjoittavilla eläkekassoilla keskimäärin 18,5 prosenttia vastuuvélasta. Valtaosa eli keskimäärin 16,9 prosenttiyksikköä muodostui omaisuuden arvostuseroista. Arvostuserot ovat syntyneet pääasiassa kiinteistöistä, joita eläkekassat omistavat suhteellisesti muita eläkelaitoksia enemmän.

1.2. Nykytilan arviointi

Eläkekassojen toiminta poikkeaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnasta muun muassa rajoitetun toimintapiirin, työnantaja- tai toimialakohtaisuuden, hallintorakenteen, vakuutusmaksujen määräytymisen ja sijoitustoiminnan erojen johdosta. Lisäksi eläkekassat eroavat suuresti toisistaan esimerkiksi kokonsa ja sijoitusstrategiansa puolesta. Erona eläkesäätiöihin ovat yleensä laajemmalle jakautunut toimintapiiri ja osakasrakenne, vakuutettujen erilainen osallistuminen päätöksentekoon ja vastuuvélkaan sisältyvä taositusvastuu.

Pakollisen luottovakuutuksen asteittainen poistaminen vuoden 1993 lopussa, pääomamarkkinoiden vapautuminen, verolainsäädännön muuttuminen vähemmän vierasta pääomaa suosivaksi, inflaatiokehityksen pysähtyminen ja markkinakorkojen alentuminen ovat muuttaneet myös eläkekassojen sijoitusympäristöä olennaisesti aikaisempaan verrattuna. Sijoitusympäristön muutos on johtanut tarpeeseen löytää korvaavia sijoituskohteita ja samalla harkita uudelleen eläkekassojen koko sijoituspolitiikkaa.

Eläkekassojen uusia sijoituksia on viime aikoina merkittävästi kohdistettu valtion joukkovelkakirjalainoihin. Joukkolainojen osuus kaikista sijoituksista oli eläkekassoissa 34 prosenttia vuonna 1996. Kiinteistöjen osuus oli 36 prosenttia, markkinarahasijoitusten 16 prosenttia, osakkeiden 8 prosenttia ja sijoituslainojen 6 prosenttia. Eläkekassojen katesäännösten sisältämät katteen laatua ja hajauttamista koskevat säännökset osittain pienentävät sijoitustoiminnan riskejä, mutta edellyttävät myös sijoittamista eri instrumentteihin. Näin ollen eläkekassat joutuvat nyt ja erityisesti tulevaisuudessa harjoittamaan sijoitustoimintaansa erilaisissa oloissa kuin aikaisemmin.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on saattaa eläkekassat vakavaraisuutta koskevien vaatimusten osalta soveltuvin osin samaan asemaan muiden työeläkelaitosten kanssa siten, että eri eläkelaitosten kilpailuneutraliteetti toteutuu mahdollisimman laajasti. Tässä esityksessä toimintapääomaa koskevat muutokset koskevat lakisääteistä eläkevakuutustoiminta ja niiden tarkoituksena on lisätä eläkelaitoksen riskinkantokykyä. Jos samassa eläkekassassa on järjestetty myös muuta kuin lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa, edellyttää toimintapääomasäännösten luominen ja käyttöönotto TEL:n mukaista vastuuvélkaa vastaavien varojen eriyttämistä.

Eläkekassojen sijoitustoiminnan tavoitteena on eläkkeiden rahoituksen turvaaminen toisaalta sijoitusten turvaavuuden ja toisaalta mahdollisimman hyvien tuottojen näkökulmasta. Eläkekassojen sijoitusympäristö on viime vuosina muuttunut olennaisesti. Esityksen keskeisenä tavoitteena on muuttaa eläkekassojen sijoitustoimintaan liittyviä säännöksiä siten, että eläkekassat kykenisivät toimimaan muuttuneissa oloissa työeläkejärjestelmän tavoitteiden mukaisella tavalla. Tämä edellyttää muun muassa, että eläkekassat voisivat vakuutettujen etuuksien turvaavuuden vaarantumatta sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin ja muihin riskipitoisiin kohteisiin. Nykyiset eläkekassojen vakavaraisuuspuskurit ovat käytännössä rajoittaneet eläkekassojen sijoituskohteiden valintaa.

Sijoitustoiminnalle on lisäksi esitetty tavoitteeksi nykyistä korkeamman tuottotason saavuttamista pitkällä aikavälillä, mikä auttaisi vähentämään työeläkemaksun nostopaineita ja tukisi siten eläkejärjestelmän kesto-kykyä. Niihin sijoitusinstrumentteihin, joihin liittyy keskimääräistä korkeammat tuotto-odotukset, liittyy myös keskimääräistä suurempi arvojen ja tuottojen heilahtelu. Näin ollen sijoitustoiminnan nykyistä laajempi suuntaaminen tämänkaltaisiin sijoitusinstrumentteihin edellyttäisi, että eläkekassojen mahdollisuuksia kestää näitä heilahteluja olennaisesti parannettaisiin. Tämä edellyttäisi sijoitustoiminnan heilahteluja varten olevien puskureiden ja siis erityisesti toimintapääoman vahvistamista. Samalla tulee uudistaa

vakavaraisuuden valvontamekanismeja siten, että eläkekassan vakavaraisuuteen liittyvät ongelmat havaitaan entistä aikaisemmin ja niihin voidaan puuttua ajoissa ja siten turvata paremmin vakuutetut edut.

Toimintapääoman on oltava riittävä, jotta eläkekassa kykenee sen avulla kestämaan vastuuvelan katteena olevien osakkeiden, kiinteistöjen, joukkovelkakirjojen ynnä muiden vastaavien omaisuuserien arvojen ja tuottojen odotettavissa olevat vaihtelut. Toisaalta toimintapääoman kasvattaminen merkitsee lisäkustannuksia. Koska kyseessä on läkisääteinen vakuutuslaji, toimintapääomia ei pitäisi kasvattaa korkeammiksi kuin sijoitusriskien hallinta edellyttää.

Toimintapääomavaatimusten mitoittamisessa tulee lyhyen aikavälin tarpeiden lisäksi kiinnittää huomiota eläkekassojen selviytymiseen myös pidemmällä aikavälillä. Lisäksi toimintapääomavaatimukset on saatettava riippumaan eläkekassan sijoitusjakaumasta.

Vuodenvaihteessa 1996/1997 toteutetun laskuperustekoroon ja rahastokoron eriyttämisestä muodostunutta korkoeroa vastaava sijoitustoiminnan tuotto on tarkoitettu käytettäväksi pidemmällä tähtäimellä eläkkeiden turvaamiseksi ja rahastoinnin tason säilyttämiseksi. Vuosien 1997—1999 aikana tämä osa sijoitusten tuotosta käytetään kuitenkin eläkelaitosten toimintapääomien vahvistamiseen.

Esitys perustuu eduskunnan vastaukseen (EV 177/1995 vp; HE 187 ja 188/1995 vp) hallituksen esityksiin eläkesäätiölainsäädännön eräiksi siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi vakuutuslainsäädännön muuttamisesta sisältyvään lausumaan, jonka mukaan eläkekassojen osalta on selvitettävä kassan liiketuloksen perusteella määräytyvän vastuun käsittely vakuutusmaksuvastuuna. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös muuta kuin TEL:n mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan mahdollisuudesta sisällyttää vastuuvélkaan uusi osa vakuutettuihin etuuksiin annettavien tulevien indeksikorotusten jaksottamista var-
ten.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Eläkekassojen vakavaraisuusvaatimuksia koskevat ehdotukset perustuvat eläkekassojen vakavaraisuustyöryhmän muistioon (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita, 1997:19).

Lakisääteistä työeläkevakuutusta hoitavalle

eläkekassalle ehdotetaan muodostettavaksi toimintapääomasäännökset. Lisäksi ehdotetaan, että sijoitusinstrumenttien erilaiset riskit otetaan vaatimuksissa huomioon siten, että toimintapääomaa koskevat rajat saatetaan riippumaan eläkekassan sijoitusjakaumasta. Lisäksi ehdotetaan vakavaraisuusmekanismiin lisättäväksi hälytysjärjestelmä (niin sanottu early warning-järjestelmä). Tällä tarkoitetaan eläkekassan toimintapääoman vähimmäismäärän yläpuolelle asetettavia lisärajoja, joiden alittaminen varoittaa sekä eläkekassaa että vakuutusvalvojana toimivaa sosiaali- ja terveysministeriötä eläkekassan heikentyneestä tilasta ja joiden johdosta eläkekassan hallitus joutuu parantamaan eläkekassan vakavaraisuutta jäljempänä esitettävien keinoin. Toimintapääomien kartuttamiseen käytetään osa sijoitusten tuotoista, joka ohjataan vastuuvélkaan sisältyvään lisävakuutusvastuuseen.

Ehdotettu vakavaraisuusmekanismi muodostuu useista rajoista ja niiden välisistä vyöhykkeistä seuraavasti. Esitettävät vaatimustasoja kuvaavat luvut vastaavat eläkekassojen nykyistä keskimääräistä sijoitusjakaumaa.

Rajat, prosenttia vastuuvélasta

..... n. 28 %
yläraja (kohtuusperiaate)

TAVOITEVYÖHYKE

..... n. 14 %
alaraja (turvaavuusperiaate)

RAJOITUSVYÖHYKE

..... n. 7 %
vakavaraisuusraja

KRIISIVYÖHYKE

..... n. 2,3 %
toimintapääoman vähimmäismäärä

Eläkekassan, jonka toimintapääoma on kuvion mukaisella tavoitevyöhykkeellä, toimintaa ei varsinaisesti rajoitettaisi. Rajoitusvyöhykkeellä eläkekassan olisi sen sijaan turvaavuusperiaatteen mukaisesti kasvatettava vakavaraisuuttaan sijoitustoiminnan tuottojen tai vakuutusmaksujen kautta. Tämä velvoite olisi sitä voimakkaampi, mitä lähempänä kriisivyöhykettä oltaisiin. Jos eläkekassan toimintapääoma olisi laskenut alle

vakavaraisuusrajan kuvion mukaiselle kriisivyöhykkeelle, laskuperustekorona ylittävä sijoitustoiminnan tuotto olisi pakko siirtää kokonaisuudessaan toimintapääomaan. Lisäksi vakavaraisuutta olisi kartutettava vakuutusmaksujen kautta, jollei ole käytettävissä muuta keinoa.

Mikäli käy ilmeiseksi, että eläkekassan toimintapääoma laskee alle vakavaraisuusrajan, on eläkekassan laadittava ja toimitettava ministeriöön taloudellisen aseman tervehdytämissuunnitelma. Tässä suunnitelmassa on osoitettava, että vakuutusmaksua korottamalla tai muulla tavoin eläkekassan vakavaraisuus ylittää vakavaraisuusrajan vuoden kuluessa. Jos eläkekassan toimintapääoma alittaa toimintapääoman vähimmäismäärän, on eläkekassan toimitettava ministeriölle lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma ja sillä on kolme kuukautta aikaa saattaa vakavaraisuus lain edellyttämälle tasolle. Jos eläkekassa ei tässä onnistu, on se purettava.

Ehdotettu vakavaraisuusrajojen tason määrittäminen pohjautuu riskiteoreettisiin laskelmiin, joissa on arvioitu eläkekassan sijoitusomaisuuden tuoton ja arvon heilahtelua erilaisilla omaisuusjakaumilla ja eri aikajännteillä. Toimintapääomatarvetta on analysoitu ottaen huomioon eri sijoituslajien ominaisuudet keskinäisine riippuvuuksineen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Toimintapääomatarve on suhteutettu vastuovelkaan. Vakavaraisuusraja on mitoitettu siten, että eläkekassa suurella todennäköisyydellä selviää yhden vuoden sijoitustappioista ilman, että joudutaan turvautumaan TEL:n mukaiseen yhteisvastuuseen.

Suoritetut analyysit osoittavat, että kun toimintapääomatarvetta suhteessa sijoitusriskeihin tarkastellaan yhden vuoden aikajaksoilla, niin eläkekassalla, jonka sijoitusomaisuuden jakauma vastaisi TEL-eläkekassojen vuoden 1996 lopun keskimääräistä sijoituskantaa, toimintapääomaa tulisi olla noin 7 prosenttia vastuuvélasta, jotta eläkekassa suurella todennäköisyydellä selviää tarkastelujakson ajan toimintakykyisenä. Jos tarkastelun aikajännteeksi otetaan kolme vuotta, nousee toimintapääomavaatimus noin 14 prosenttiin.

Toimintapääoman tarve riippuu olennaisesti sijoitusjakaumasta. Esimerkiksi tarkasteltaessa eläkekassaa, jonka omaisuus koostuu lähes kokonaisuudessaan rahoitusmarkkinavälineistä ja sijoitusriskit ovat siten varsin pieniä, vakavaraisuusraja olisi noin 6

prosenttia vastuuvélasta. Toisaalta sellaisella eläkekassalla, jonka sijoitusriskit olisivat suurimmat vakuutuskassan vastuuvélan katteesta annetun asetuksen (1781/1995) asettamien rajoitusten puitteissa, vakavaraisuusraja olisi noin 16 prosenttia vastuuvélasta. Toimintapääomarajojen riippuvuus sijoitusjakaumasta tarkoittaisi sitä, että erilaisella sijoitusstrategialla toimivilla eläkekassoilla rajat olisivat eri tasolla. Esimerkiksi osakkeisiin ja kiinteistöihin sijoittaminen edellyttäisi suurempaa riskipuskuria kuin rahamarkkinavälineet, koska näiden sijoitusmuotojen arvojen ja tuottojen heilahtelut ovat suurempia.

Tavoitevyöhykkeen alaraja toimisi merkkinä eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamistarpeesta sekä valvonnan tehostamistarpeesta. Tällöin mitoituksessa käytetty tarkastelujakso olisi pidempi, kolme vuotta, jotta aikaa korjaaviin toimenpiteisiin olisi riittävästi. Näin tavoitevyöhykkeen alarajan suuruudeksi ehdotetaan vakavaraisuusrajan kaksinkertaista määrää.

Toimintapääomien kasvattaminen tavoitellaan tapahtuu vuosien 1997—1999 aikana pääosin sijoitustoiminnan tuotoista laskuperustekorona ja rahastokoron välisen korkoeron kautta. Tämä tuli mahdolliseksi 1 päivänä tammikuuta 1997 voimaan tulleen vakuutuskassalain muutoksen (1296/1996) yhteydessä. Vastuuvélkaan lisättiin tällöin uusi erä, lisäakuutusvastuu. Lisäakuutusvastuuta voitaisiin purkaa tietyissä tilanteissa eläkekassan sijoitustoiminnasta aiheutuneiden tappioiden peittämiseksi. Näin ollen sitä vastaavat varat voitaisiin lukea toimintapääomaan. Sosiaali- ja terveysministeriön määräyksissä ja vahvistamissa vastuuvélan laskuperusteissa määrittäisiin siirroista kyseiseen vastuun osaan ja sen purkamisesta.

Asetuksella säädettäisiin vastaavasti kuin työeläkevakuutusyhtiöillä toimintapääomavaatimusten eli vakavaraisuusrajan yksityiskohtaisesta riippuvuudesta sijoitusjakaumasta.

Ehdotetuilla muutoksilla on merkitystä erityisesti perustettaessa uusi TEL-eläkekassa. Jotta uusi eläkekassa täyttäisi toimintapääomavaatimukset, on eläkekassalle asetettava riittävän suuri takuupääoma tai pohjarahasto sekä kartutettava lisäakuutusvastuuta vakuutusmaksuilla, koska eläkekassoilla ei aluksi ole muita toimintapääomaan luettavia eriä ja koska toimintapääoman kasvattaminen sijoitustuotoilla tulee viemään pitkän

ajan. Vakuutettujen etujen turvaamiseksi uudelta eläkekassalta on kuitenkin edellytettävä samaa vakavaraisuustasoa kuin jo olemassa olevilta eläkekassoilta.

Muuta kuin lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavalle eläkekassalle ehdotetaan annettavaksi mahdollisuus sisällyttää vastuuelkaansa uusi osa (indeksikorotusvastuu). Tämä vastuun osa on tarkoitettu lähinnä vakuutettujen etuuksiin annettavien tulevien indeksikorotusten jaksottamiseen ja sitä saisi käyttää muuhun tarkoitukseen ainoastaan, mikäli kyseessä on laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuva vastuuelan kasvu.

Uusien ehdotettujen vakavaraisuussäännösten johdosta ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä eläkekassan varojen palauttamisesta työnantajalle eräissä tilanteissa. Nämä säännökset koskisivat ainoastaan TEL:n mukaista toimintaa harjoittavia eläkekassoja.

Jos samassa eläkekassassa on järjestetty lakisääteisen eläketurvan lisäksi sitä täydentävää lisäturvaa, edellyttää toimintapäätösmääräyksen luominen ja käyttöönotto TEL:n mukaista vastuuelkaa vastaavien varojen eriyttämistä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Vuoden 1997 alussa toteutettu TEL-eläkkeiden rahoitustekniikan muutos, jossa laskuperustekoron ja niin sanotun rahastokoron välinen korkotuotto vastuuelalle siirretään lisävakautusvastuuseen, merkitsee eläkekassojen osalta noin 0,6 miljardin markan siirtoa TEL-eläkekassojen yhteenlaskettuun toimintapäätösmäärään vuosien 1997—1999 aikana. Muilta osin esityksen toteutumiseen liittyviä kansantaloudellisia vaikutuksia on tässä vaiheessa varsin vaikea arvioida.

Toimintapäätösmäärän luominen vahvistaa eläkekassojen vakavaraisuutta ja auttaa siten omalta osaltaan turvaamaan lakisääteisiä eläkkeitä. Esityksen lähtökohtana on se, että eläkekassojen sijoitusten hajauttamisella pyritään sijoitusten parempaan tuottoon. Etenkin pörssiosakkeisiin liittyvä moniin muihin sijoituksiin nähden korkeammat tuotto-odotukset. Jos odotukset korkeampien tuottojen osalta toteutuvat, tämä luonnollisesti helpottaa pitkällä aikavälillä vakuutusmaksujen korotuspaineita. Jos kehitys on päinvastainen, korotuspaineet vastaavasti kasvavat. On kuitenkin huomattava, että toimintapäätösmäärän

omauudistuksen tarkoituksena ei ole se, että osakesijoitusten rooli eläkekassojen sijoitustoiminnassa muodostuisi hyvin laajamittaiseksi, sillä parempaan tuottoon liittyy yleensä myös suurempi riski. Sijoitusten hajauttamista koskevilla säännöksillä pyritään siihen, että hajautetun salkun tuotto pitkällä aikavälillä parantuisi nykyisestä ja samalla tuotto olisi tasaisempaa ja siten paremmin ennakoitavissa.

Eläkekassojen sijoitusten rakenne ei ole yhtenäinen ja vaihtelee enemmän kuin työeläkevakuutusyhtiöillä. Esityksen tavoitteiden toteutuessa eläkekassojen sijoitusten rakenne voi eräissä tapauksissa muuttua olennaisesti.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitys asettaa eläkekassojen valvonnalle sekä sijoitustoiminnan että vakavaraisuuden osalta uusia vaatimuksia. Ehdotusten toteuttaminen edellyttää siten sekä eläkekassoissa, tilintarkastuksessa että sosiaali- ja terveysministeriössä valvovana viranomaisena valvonnan järjestämistä riittävän tehokkaasti, tarvittavalla laajuudella ja luotettavasti. Erityisesti eläkekassan hallituksen vastuu korostuu ja tehtävät laajenevat uudistuksen toteuttamisen jälkeen. Ministeriön valvonnan tehostamisella ei kuitenkaan ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, koska vakuutusvalvonnan kustannukset rahoitetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) nojalla vakuutustarkastusmaksulla.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitys perustuu asiaa selvittäneen eläkekassojen vakavaraisuustyöryhmän (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita, 1997:19) ehdotuksiin. Työryhmä on ottanut työssään huomioon työeläkevakuutusyhtiöiden vastaavat säännökset sekä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössään (StVM 42/1996 vp) esiintuomat näkökohdat, joiden mukaan eläkesäätiöt ja eläkekassat voitaisiin saattaa työeläkevakuutusyhtiöiden kanssa mahdollisimman samaan asemaan vuoden 1998 alusta ja luoda kilpailuneutraali tilanne. Eläkekassojen edustajat ovat olleet mukana työryhmän työssä, minkä lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on kuullut Vakuutuskasso-

jen Yhdistystä sekä Työeläkelaitosten Liiton asettamaa laskuperustejaosta.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Voimaantulo

Vuodenvaihteessa 1996/1997 laeilla (1292—1297/1997) voimaan tullut uudistus koski eläkekassoja vain osittain, kun niille muodostettiin vuosien 1997—1999 aikana korkosiirrolla tehtävää toimintapääomien kartuttamista varten vastaava vastuuvelan osa kuin työeläkevakuutusyhtiöillekin (lisä-vakuutusvastuu). Kokonaisuudistuksen toteuttaminen mahdollisimman nopealla aikataululla eläkekassojen osalta on perusteltua sekä sijoitustoiminnan ympäristössä tapahtuneiden muutosten että eläkelaitosten välisen kilpailuneutraliteetin takia.

Jotta eläkekassojen toimintapääomien kartuttaminen olisi mahdollista jo vuoden 1997 aikana, ehdotetaan, että lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkekassojen lisävakuumvastuun kartuttamista koskeva ja muuta kuin lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkekassojen indeksikorotusvastuuta koskevat uudistukset tulisivat voimaan jo 31 päivänä joulukuuta 1997 ja muut muutokset 1 päivänä tammikuuta 1998. Jos eläkekassassa on järjestetty sekä TEL:n mukainen turva että vapaaehtoinen lisäeläketurva ehdotetaan, että toimintapääomasäännökset tulisivat kokonaisuudessaan voimaan samanaikaisesti osastojen varojen eriyttämisen kanssa 1 päivänä tammikuuta 1999, mutta lisävakuumvastuun kartutusta koskevilta osin kuitenkin 31 päivänä joulukuuta 1997.

5.2. Yhteys muihin lakeihin

Hallituksella on tarkoitus antaa eduskunnalle esitys vastaavista vakavaraisuussäännöksistä myös eläkesäätiöiden osalta.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin (360/1968), jäljempänä elinkeinoverolaki, ja varallisuusverolakiin (1537/1992) tehtiin eräitä muutoksia vuodenvaihteessa 1996/1997. Muutokset koskivat työeläkevakuutusyhtiöiden ohella myös eläkekassoja ja eläkesäätiöitä.

Eläkekassojen verotuksessa ovat vähennyskelpoisia siirrot uuteen vastuuvelan osaan. Tämä mahdollistaa TEL:ssä tarkoitetun laskuperustekorona ja vastuuvelan laskennassa käytettävän rahastokorona erotuksen siirron kyseiseen vastuun osaan ilman veroseurauksia. Eläkekassan varallisuusverotuksessa vastuuvetka mukaan luettuna uusi vastuu osa (lisävakuumvastuu) on vähennyskelpoinen (varallisuusverolain 34 §). Samoin on vähennyskelpoinen osakkaan verotuksessa osakkaan vakuutusmaksu myös siltä osin kuin se vastaa siirtoa uuteen vastuuvelan osaan.

Sitä vastoin muiden erien kuin edellä mainitun korkoeron osalta siirto lisävakuumvastuuseen ei ole vähennyskelpoinen eläkekassan verotuksessa. Ehdotuksen mukaan myös muita eriä voitaisiin siirtää lisävakuumvastuuseen. Siten ehdotusten toteutuminen tältäkin osin veroseurauksitta edellyttäisi vastaavien verolakien muuttamista.

Lisäeläkkeiden indeksikorotusten jaksottamiseen tarkoitettuun uuteen vastuuvelan osaan tehtävien siirtojen tulisi olla vastuuvetkasiirtoina verotuksessa vähennyskelpoisia. Ensimmäisen kerran tällainen siirto tulisi olla mahdollista kuluvan vuoden tilinpäätöksessä.

Jotta toimintapääomaa voitaisiin kartuttaa myös takuupääoman muodossa, tulisi eläkekassan takuupääomalle maksettavaa korkoa kohdella samoin periaattein kuin keskinäisen vakuutusyhtiön takuupääoman korkoa.

Tämän lain voimaantulo edellyttää, että hallitus antaa esitykset tarvittavista elinkeinoverolain ja varallisuusverolain muutoksista ja että muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

8 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan eläkekassan on

pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tästä tarkemmat määräykset.

Eläkekassassa voidaan järjestää yhden tai useamman työnantajan työntekijöiden lakisääteinen, TEL:n mukainen peruseläketurva, lakisääteinen lisäeläketurva sekä YEL:n mukainen eläketurva. Lisäksi samassa eläkekassassa voi myös olla järjestettynä lakisääteistä eläketurvaa täydentävä vapaaehtoinen lisäeläketurva. Nämä eri vakuutuslajit on määritelty eläkekassan säännöissä osastoitain siten, että muun muassa niihin liittyvät etuudet, vakuutusmaksut ja vastuuvetka käsitellään erillään. Eläkekassojen vastuuvetlan katesäännökset koskevat eläkekassan vastuuvetlan katetta kokonaisuudessaan ja kate on osastoihin eriyttämätön. Tämän seurauksena eläkekassan omaisuus ja sen tuotot ja kulut ovat osastoihin eriyttämätön kokonaisuus.

Eduskunta on käsitellessään vastausta hallituksen esityksiin eläkesäätiölainsäädäntöön siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi vakuutuskassalain muuttamisesta todennut, että eläkekassat ovat eläkesäätiöiden ja työeläkevakuutusyhtiöiden ohella vaihtoehtoinen TEL:n mukaisen eläketurvan järjestämismuoto ja katsonut, että hallituksen on ryhdyttävä lainsäädännön muuttamiseen toimintapääomia koskevien selvittelyjen johtaessa tuloksiin siten, että kilpailuneutraliteetti toteutuu mahdollisimman laajasti. Hyväksyessään vakuutusyhtiölain ja siihen liittyvien muiden lakien muuttamisesta annetut lait (1292—1297/1996) eduskunta edellytti lisäksi, että vastaavat muutokset tehdään myös eläkekassojen ja eläkesäätiöitä koskevaan lainsäädäntöön siten, että eläkelaitokset olisivat keskenään yhdenvertaisessa asemassa vuoden 1998 alusta.

Jotta eläkekassassa toteutetulle TEL:n mukaiselle toiminnalle voitaisiin luoda vastaavat vakavaraisuussäännökset kuin muille TEL:n mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, on eläkekassoilta edellytettävä lakisääteiseen toimintaan liittyvien varojen ja niiden tuottojen ja kulujen erilläänpitoa.

7 luku. Vakuutusmaksut, vastuuvetka ja toimintapääoma

Luvun otsikkoa ehdotetaan täydennettäväksi toimintapääoman osalta.

79 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutosta, jolla täsmennettäisiin 1 päivänä tammikuuta 1997 voimaan tullut lakisääteistä toimintaa harjoittavien eläkekassojen lisä-vakuutusvastuun määrittely sekä säädettäisiin muuta kuin lakisääteistä toimintaa harjoitta-

van eläkekassan indeksikorotusvastuusta.

Lisä-vakuutusvastuu vastaisi työeläkevakuutusyhtiöiden niin sanottua osittamatonta lisä-vakuutusvastuuta, joka on vakuutuksenottajille kuuluvaa vastuuta sellaisista lisäeduisista, joihin työeläkevakuutusyhtiö ei vakuutus-sopimuksissa ole sitoutunut, ja jota on mahdollista käyttää sekä laskuperusteiden muuttamisesta johtuvan tappion eli vastuuvetlan kasvun peittämiseen että muiden tappioiden peittämiseen sosiaali- ja terveysministeriön määräämällä tavalla. Lisä-vakuutusvastuu olisi tarkoitettu ennen kaikkea eläkekassan vakavaraisuuden ylläpitoa varten. Koska lisä-vakuutusvastuu on osa vastuuvetkaa, sen käyttö säännellään sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ja vahvistamissa perusteissa.

TEL:n mukaisessa vakuutuksessa laskuperusteiden muuttamisesta johtuvat rahastotäydennykset kustannetaan eläkelaitosten kesken yhteisesti. Käytännössä voi kuitenkin syntyä tilanne, jolloin yksittäisen eläkekassan tasoitusvastuu riskiliikkeen tappioiden vuoksi alenee siinä määrin, että laskuperusteiden muuttaminen ja vastuun täydentäminen on välttämätöntä. Muilla tappioilla tarkoitettaisiin lähinnä sellaista sijoitustoiminnasta aiheutunutta tappiota, joka aiheutuu siitä, että sijoitustoiminnassa ei saavuteta vastuuvetalle vaadittavaa laskuperustekorona suuruisia tuottoja. Ehdotetut muutokset mahdollistavat sen, että kyseinen vastuun osa voitaisiin ottaa huomioon lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan vakuutuskassan toimintapääomassa. Tämä parantaisi eläkekassojen mahdollisuuksia varautua sijoitustoiminnan riskeihin. Lisä-vakuutusvastuuta voitaisiin myös käyttää vakuutusmaksujen alentamiseen vakavaraisuustilanteen sen salliessa sosiaali- ja terveysministeriön määräämällä tavalla. Tarkemmin lisä-vakuutusvastuun käytöstä säädettäisiin vakavaraisuusmekanismien yhteydessä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muuta kuin ainoastaan lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta muutettavaksi siten, että eläkekassalle annettaisiin mahdollisuus sisällyttää vastuuvetkaansa uusi osa (*indeksikorotusvastuu*). Tämä vastuun osa olisi tarkoitettu lähinnä vakuutettujen etuuksiin annettavien tulevien indeksikorotusten jaksottamiseen ja sitä saisi käyttää muuhun tarkoitukseen ainoastaan, mikäli kyseessä on laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuvan tappion peittäminen. Vastaavanlainen vakuu-

tuksenottajille annettavien lisäetujen jaksottamista varten muodostettu vakuutusmaksuvastuun osa, jota ei saa käyttää muuhun kuin laskuperusteiden muuttamisesta johtuvaan tappioon, on käytössä henkivakuutusyhtiöissä.

Muuta kuin TEL:n mukaista toimintaa harjoittavalla eläkekassalla olisi mahdollisuus siirtää vuosittaista sijoitustoiminnan ylijäämää uuteen indeksikorotusvastuuseen, jota ei kuitenkaan voitaisi käyttää sijoitustoiminnan alijäämän peittämiseen, kuten lakisääteisen toiminnan lisävakuutusvastuuta. Vastaavalla tavalla sijoitustoiminnan ylijäämien käyttäminen indeksikorotusten jaksottamiseen olisi mahdollinen myös sellaisilla eläkekassoilla, joiden vakuutusmaksu määräytyy muutoin kuin niin sanotun nollatilinpäätöksen mukaisesti, esimerkiksi kun vakuutusmaksu on määriteltä etukäteen kiinteäksi.

Indeksikorotusvastuu siihen liittyvine siirtosääntöineen määriteltäisiin eläkekassan laskuperusteissa, joille on haettava ministeriön vahvistus. Koska tälle uudelle vastuuvelan osalle on tarpeen asettaa muun muassa enimmäismäärää sekä käyttöä koskevia ehtoja, antaisi ministeriö tarkemmat määräykset laskuperusteita koskevista vaatimuksista.

83 a §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 ja 4 momentti, joissa säädettäisiin varojen palauttamisesta lakisääteisiä eläkkeitä ja etuuksia myöntävistä eläkekassoista. Aikaisemmin varojen palauttaminen osakkaille oli mahdollista yksinomaan lisäetuja myöntävästä eläkekassasta. Nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin ylitteen palauttamisesta osakkaalle 83 d §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa. Jos toimintapääoman määrä ylittää vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän ja ylitys on katsottava pysyväksi, voidaan ylitte palauttaa osakkaalle sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella. Ylityksen pysyvyyttä arvioitaessa otettaisiin huomioon muun muassa toimintapääoman koostumus, arvostuserojen heilahtelut sekä vastuuvelan kasvu ja sitä kautta myös tavoitevyöhykkeen ylärajan kasvu.

Pykälän 4 momentin mukaan osakkaille voitaisiin 111 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa palauttaa ne varat, jotka ylittävät 132 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan kaksinkertaisen määrän eläkekassaa purettaessa. Palautus osakkaille voitaisiin tehdä sen jälkeen, kun eläkekassa on suorittanut

velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa.

83 b §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 b §, joka sisältäisi yleissäännöksen eläkekassan TEL:n mukaista toimintaa koskevasta toimintapääomasta. Säännös vastaisi periaatteiltaan työeläkevakuutusyhtiöiden vastaavaa säännöstä. Toimintapääomalla olisi tarkoitus turvata eläkekassassa vakuutetut etuudet vastuuvelan katteena olevien osakkeiden, kiinteistöjen, joukkovelkakirjalainojen ynnä muiden sellaisten omaisuuserien arvojen ja tuottojen odotettavissa olevista vaihteluista huolimatta.

Toimintapääomalla tarkoitettaisiin sitä määrää, jolla eläkekassan varojen, vakuutuksien ja niihin rinnastettavien sitoumusten on katsottava ylittävän eläkekassan velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

Vakavaraisuusrajaa laskettaessa eläkekassan TEL:n mukaisesta vastuuvelasta vähennettäisiin 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu lisävakuutusvastuu. Tämä on tarpeen, koska eläkekassan vastuuvelkaan sisällytetty lisävakuutusvastuu on tarkoitus luonteensa vuoksi lukea eläkekassan toimintapääomaan.

Toimintapääomaan voitaisiin lukea muun muassa oma pääoma, kirjanpitolain (655/1973) 17 §:ssä tarkoitetut vapaaehtoiset varaukset, omaisuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen positiivinen erotus (ns. arvostuserot) ja lisävakuutusvastuu. Sosiaali- ja terveysministeriö voi lisäksi hakemuksesta hyväksyä toimintapääomaan osan tulevista vakuutusmaksuista sekä turvaavan vakuuden tai takauksen, esimerkiksi pankkitakauksen. Toimintapääomaan luettavista eristä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

83 c §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 c §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan vakavaraisuusvaatimuksista. Säännöksillä on tarkoitus toteuttaa eläkekassoille työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvaatimuksia vastaava mekanismi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi yleissäännös eläkekassan toimintapääomavaatimusten lähtökohtana olevan vakavaraisuusrajan laskemisesta. Vakavaraisuusraja laskettaisiin riskiteoreettisesti ottaen huomioon sijoitusten jakautuminen eri omai-

suuslajeihin. Vakavaraisuusraja vastaisi sitä toimintapääoman määrää, jonka voidaan arvioida suurella todennäköisyydellä riittävän vähintään yhden vuoden ajan epäedullisissa oloissa. Vakavaraisuusrajan määrittelyssä on välttämätöntä ottaa huomioon sen riippuvuus eri omaisuuslajeista, koska sijoituksiin kohdistuvat riskit vaihtelevat omaisuuslajeittain.

Vakavaraisuusrajan laskemisesta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Asetuksessa erilaiset omaisuuslajit jaettaisiin niiden riskipitoisuuden perusteella ryhmiin. Lisäksi määriteltäisiin, miten toimintapääoman vähimmäismäärä suhteessa eläkekassan vastuuvelkaan riippuisi eläkekassan sijoitusten jakautumisesta näihin eri ryhmiin. Tällöin vastuuvasta voitaisiin kuitenkin vähentää TEL:n erityisluonteesta johtuvat erät kuten pakollinen vastuuvajaus siten kuin asiasta annettavassa asetuksessa tarkemmin säädettäisiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan toimintapääoman vähimmäismäärä olisi yksi kolmasosa 1 momentin mukaisesta vakavaraisuusrajasta. Koska täysin riskitöntä sijoitusta ei ole olemassa, toimintapääoman vähimmäismäärä olisi kuitenkin sijoitusten jakautumasta riippumatta vähintään yksi prosentti eläkekassan TEL:n mukaisesta vastuuvasta. Tällä saavutettaisiin vastaava turvaavuustaso kuin työeläkevakuutusyhtiöillä. Toimintapääomasta olisi vähimmäismäärää vastaavan osuuden muodostuttava asetuksella tarkemmin säädettävistä eristä. Ehdotetulla säännöksellä pyritään siihen, etteivät yksinomaan omaisuuden arvostuserot muodostaisi liian suurta osuutta eläkekassan toimintapääomasta. Eläkekassan toimintapääoman vähimmäismäärä vastaisi käsitteenä samaa kuin työeläkevakuutusyhtiöiden takuumäärä.

83 d §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 d §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi eläkekassan TEL:n mukaista toimintaa koskeva toimintapääoman yläraja. Yläraja olisi nelinkertainen eläkekassan vakavaraisuusrajaan verrattuna. Yläraja mitoitettaisiin siten, että sijoitusten arvojen ja tuottojen vaihtelusta johtuva, odotettavissa oleva toimintapääoman heilahtelu mahtuisi ylärajan ja toimintapääoman tavoitevyöhykkeen alarajan väliin. Jos eläkekassan toimintapääoma pysyvästi ylittäisi ylärajan, voitaisiin katsoa, että toimintapääoma olisi kasvanut korkeammaksi kuin sijoitusriskien hal-

linta välttämättä edellyttää, ja ylite voitaisiin palauttaa osakkaille. Tätä voidaan pitää perusteltuna, jotta saavutettaisiin riittävä yhdenmukaisuus työeläkevakuutusyhtiöiden toimintapääomasäännösten kanssa, vaikkakaan eläkekassoilla ei tällaista yhtiöiden vakuutusmaksutason kohtuullistamista vastavaa periaatetta sinänsä olisikaan välttämätöntä edellyttää.

Mikäli toimintapääoma ylittäisi ylärajan, eläkekassan olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta toimintapääoma palautuisi vähitellen takaisin tavoitevyöhykkeelle. Ylärajan ylitys voi kuitenkin johtua myös tilapäisistä sijoitusmarkkinoilla tapahtuvista heilahteluista, kuten osakkeiden arvon muutoksista syntyneistä arvostuseroista. Tällöin ei olisi vakavaraisuuden kannalta tarkoituksenmukaista velvoittaa eläkekassaa heti purkamaan toimintapääomaansa. Siksi ehdotetaan, että tällöin lisävaluutusvastuun kartuttaminen olisi kielletty. Jos toimintapääoman ylärajan ylityksen arvioidaan kuitenkin muodostuvan pysyväksi, eläkekassan olisi järjestettävä toimintansa siten, että ylite kohtuullisessa ajassa poistuisi, ja haettava tarvittaessa ministeriöltä vahvistus uusille laskuperusteille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläkekassan toiminnasta tavoitevyöhykkeellä. Ehdotetussa vakavaraisuusjärjestelmässä eläkekassalla on käytettävissä kaksi eri keinoa vakavaraisuuden hallintaan normaalien sijoitustoiminnan muutosten lisäksi. Ensimmäinen on sijoitustoiminnan yli- tai alijäämästä lisävaluutusvastuuseen tehtävä siirto. Sijoitustoiminnan yli- tai alijäämällä tarkoitettaisiin eläkekassan sijoitustoiminnan nettotuottojen ja vastuuvastalle edellytettävän tuotovaatimuksen eli laskuperustekorkotuoton erotusta. Eläkekassan toinen keskeinen vakavaraisuuden hallinnan keino on vakuutusmaksujen käyttö vakavaraisuuden vahvistamiseen. Näiden kahden keinoon käyttömahdollisuudet ja -velvoitteet olisivat erilaisia riippuen eläkekassan vakavaraisuusasemasta.

Tavoitevyöhykkeellä sijoitustoiminnan yli- tai alijäämää voitaisiin vapaasti siirtää lisävaluutusvastuuseen. Kyseisestä osuudesta päättää eläkekassan hallitus etukäteen vuosittain. Siirroissa tulisi noudattaa sijoitussuunnitelman edellyttämää pidemmän aikavälin tavoitteiden mukaista jatkuvuutta. Koska vakavaraisuuden katsotaan tavoitevyöhykkeellä jo olevan riittävällä tasolla, ei vakuutusmaksuilla voisi tällöin vapaasti kartuttaa toimintapääomaa. Kuitenkin esimerkiksi sel-

laisessa tilanteessa, jossa toimintapääoma koostuu suurelta osin epävarmuutta sisältävistä eristä, olisi perusteltua, että eläkekassa kuitenkin voisi käyttää vakuutusmaksuja lisävakuutusvastuun kartuttamiseen. Myös lisävakuutusvastuun purkamisen eläkekassan vakuutusmaksutason vakaana pitämiseksi voisi tavoitevyöhykkeellä olla rajoitetusti mahdollista myös muulloin kuin sijoitustoiminnan alijäämätilanteissa. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tavoitevyöhykettä koskevat tarkemmat määräykset.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkekassan olisi kartutettava toimintapääomaansa, jos toimintapääoma olisi pienempi kuin vakavaraisuuden kaksinkertainen määrä. Tätä rajaa voidaan kutsua toimintapääoman tavoitevyöhykkeen alarajaksi. Toimintapääoman kartuttamiseksi eläkekassalla olisi velvoite siirtää osa vuotuisesta sijoitustoiminnan ylijäämästä lisävakuutusvastuuseen. Eläkekassa voisi kartuttaa toimintapääomaansa myös vakuutusmaksuja keräämällä. Velvoite kartuttaa toimintapääomaa olisi sitä suurempi, mitä kauempana tavoitevyöhykkeen alarajasta ollaan. Lisävakuutusvastuuta voitaisiin käyttää sijoitustoiminnan tappioiden peittämiseen vastaavalla tavalla siten, että tämä olisi sitä rajoitetumpaa, mitä heikompi on eläkekassan vakavaraisuustilanne. Lisävakuutusvastuun määrän on kuitenkin vastattava vähintään vuosina 1997—1999 tehtävän korkosiirron määrää näinä vuosina.

Pykälän 4 momentin mukaan sijoitustoiminnan ylijäämä tulisi kokonaisuudessaan siirtää lisävakuutusvastuuseen ja sijoitustoiminnan alijäämän peittäminen lisävakuutusvastuusta olisi kokonaan kielletty, jos toimintapääoma olisi pienempi kuin vakavaraisuusraja. Tällöin eläkekassalla olisi myös velvoite käyttää vakuutusmaksuja vakavaraisuuden vahvistamiseen, ellei toimintapääomaa suhteessa vakavaraisuusrajaan voitaisi muulla tavoin korottaa.

Pykälän 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

83 e §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 e §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset siltä varalta, että TEL:n mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan vakavaraisuusvaatimukset eivät täyty.

Pykälän 1 momentin mukaan eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan toimintapääoman ollessa pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettun vakavaraisuusrajan kaksinker-

tainen määrä eli tavoitevyöhykkeen alaraja, eläkekassan tulisi tehdä suunnitelma, jonka mukaisesti eläkekassan toimintapääoma saadaan lähivuosina takaisin tavoitevyöhykkeelle. Tämä suunnitelma olisi osa eläkekassan sijoitussuunnitelmaa ja siinä tulisi ottaa kantaa eläkekassan vakuutusmaksu- ja sijoituspolitiikkaan. Ehdotettua säännöstä vastaavaa määräystä ei ole eläkevakuutusyhtiöillä. Eläkekassojen tältä osin tiukemman säännöksen perusteluna ovat eläkekassatoiminnan erityispiirteet. Eläkekassoilla olisi yhtiöistä poiketen mahdollisuus käyttää vakuutusmaksuja vakavaraisuuden vahvistamiseen ja tältä vakuutusmaksujen käytöltä olisi edellytettävä suunnitelmallisuutta. Eläkekassan toimintapääomaan on asetuksella tarkemmin säädetävällä tavalla tarkoitettu sisällyttää eria, jotka poikkeaisivat vastaavista työeläkevakuutusyhtiöiden toimintapääeristä, muun muassa työnantajayritysten maksuvelvollisuuteen perustuvat erät.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmasta. Eläkekassan hallituksen velvollisuus olisi jatkuvasti seurata vakavaraisuutta ja kun käy ilmeiseksi, että eläkekassan toimintapääoma olisi pienempi kuin 83 c §:n 1 momentin mukainen vakavaraisuusraja, eläkekassan olisi viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi eläkekassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa tulisi osoittaa, että vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin eläkekassan vakavaraisuus ylittää vuoden tai erityisesti syystä ministeriön luvalla enintään kahden vuoden kuluessa vakavaraisuusrajan. Vakavaraisuusasemaa laskettaessa voidaan tällöin ottaa eläkekassan tasotusvastuusta huomioon se osa, jolla tasotusvastuu ylittää laskuperusteiden mukaisen vähimmäismäärän. Tämä menettely vastaisi työeläkevakuutusyhtiöiden säännöksiä. Eläkekassalla olisi kahden tilikauden vakuutusmaksujen avulla mahdollisuus korjata toimintapääoma vähimmäisvaatimusten yläpuolelle. Eläkekassalla on käytettävissä myös muita keinoja kuten sijoitustoiminnan uudelleen suuntaus, jolla voidaan mahdollisesti nopeastikin vaikuttaa toimintapääoman rajoihin. Mikäli suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ei saada toteutetuiksi, on käynnistettävä eläkekassan purkamista ja vastuunsiirtoa koskevat toimet siten kuin 111 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin. Ehdotettua säännöstä vastaa

työeläkevakuutusyhtiöllä seuraamus toimintapääoman vähimmäismäärän alittamisesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan siinä tapauksessa, että eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan toimintapääoma olisi pienempi kuin 83 c §:n 2 momentissa tarkoitettu toimintapääoman vähimmäismäärä, eläkekassan olisi viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmassa tulisi osoittaa, millä tavoin eläkekassan toimintapääoma saadaan nousemaan toimintapääoman vähimmäismäärän yläpuolelle kolmen kuukauden aikana. Ministeriö voisi erityisen painavista syistä antaa lisäaikaa enintään kolme kuukautta.

Pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

111 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan eläkekassa on purettava, jos eläkekassa ei ole toteuttanut laissa säädettyssä määräajassa 83 e §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa.

132 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 ja 3 momentti toimintapääoman huomioon ottamisesta siirrettäessä TEL:n mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia vastaavaa vastuuta vastaanottavaan vakuutuslaitokseen. Pykälän nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 4—7 momentiksi.

Eläkekassassa voi vastuunsiirto tulla kysymyksen sekä pakollisesti 111 §:n 1 momentin mukaisessa tilanteessa että vapaaehtoisesti 111 §:n 3 momentin mukaan. Pakollinen eläkekassan purkaminen voi aiheutua esimerkiksi siitä syystä, ettei uusien vakavaraisuussäännösten mukaisia tervehdyttämistimenpiteitä saada toteutettua.

Pykälään lisättävän uuden 2 momentin mukaan pakollisessa vastuunsiirrossa tulisi toiselle eläkelaitokselle siirtyä toimintapääomaa vähintään vakavaraisuusrajaa vastaava määrä. Tätä edellyttävät ehdotetut uudet vakavaraisuussäännökset. Osakkaiden maksuvollisuus pysyisi voimassa vakavaraisuusrajaan asti. Jos maksua ei saataisi perittyä, siirtyisi jäljellä oleva toimintapääoma vastaanottavaan vakuutuslaitokseen. Pakollisen vastuunsiirron yhteydessä saattaa joissakin tilanteissa eläkekassan toimintapääoma kuitenkin ylittää vakavaraisuusrajan kaksinker-

taisen määrän. Tällöin sovellettaisiin vapaaehtoista vastuunsiirtoa koskevia 3 momentin säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vastuunsiirrossa siirtyisi vastaanottavalle vakuutuslaitokselle toimintapääomaa vakavaraisuusrajan kaksinkertaiseen määrään asti, silloin kun eläkekassan vastuunsiirto perustuu vapaaehtoiseen päätökseen vastuun siirtämisestä. Mahdollinen alite tulisi täydentää ennen vastuunsiirtoa, ja ylite puolestaan voitaisiin palauttaa osakkaille. Tämä menettely olisi turvaavuuden kannalta riittävä ja sitä perustelisi kohtuusperiaate sekä luovuttavan että vastaanottavan kannan osalta.

Eläkekassan toimintapääomaan on tarkoitus sisällyttää sellaisia eriä, joita vastuunsiirrossa ei sellaisenaan voida siirtää vastaanottavaan eläkelaitokseen, vaan ne tulee vastuuta luovutettaessa korvata muulla omaisuudella. Tällaisia eriä ovat esimerkiksi osakkaiden tuleviin vakuutusmaksuihin perustuva toimintapääomaerä. Toimintapääomaan luettavista eristä annettavalla asetuksella säädettäisiin, että näitä eriä ei lueta toimintapääomaan vastuunsiirrossa.

Eläkekassa voi siirtää vastuun osan esimerkiksi tietyn osakkaan työntekijöiden osalta. Vastuun osaa siirrettäessä meneteltäisiin vastaavalla tavalla kuin tässä 3 momentissa säädetään. Vakavaraisuusraja laskettaisiin siirrettävän vastuuvelan katteena olevan omaisuuden mukaan.

Se osa toimintapääomasta, joka ylittää 2 ja 3 momentissa todetut määrät, voidaan palauttaa osakkaalle siten kuin 83 a §:n 4 momentissa säädetään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Lain 79 §:n 2 momentti ja 83 d §:n lisävakautusvastuun kartuttamista koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan 31 päivänä joulukuuta 1997. Eläkekassojen katesäännösten omaisuuslajien enimmäismääriä koskevat siirtymäajat huomioon ottaen ehdotetaan, että toimintapääoman vakavaraisuusrajaa ja vähimmäismäärää koskevat säännökset tulisivat voimaan kahdeksan vuoden aikana siten, että vaatimuksista käytetty yksi kahdeksasosa vuonna 1998, kaksi kahdeksasosaa vuonna 1999 ja vastaavasti meneteltäisiin seuraavina vuosina siten, että vaatimukset olisivat täysimääräisinä voimassa vuonna 2005.

Tavoitevyöhykkeen alarajaa koskevat sään-

nökset tulisivat voimaan siten, että toimintapääoman kaksinkertaiselle määrälle annettaisiin kahden vuoden siirtymäaika, jolloin puolet rajasta tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998 ja kolme neljäsosaa 1 päivänä tammikuuta 1999 ja koko määrä 1 päivänä tammikuuta 2000. Tällä menettelyllä vältetään voimaantulovaiheessa hallituksen suunnitelman edellyttämiseltä, jos siirtymäaikana eläkekassan vakavaraisuus saatetaan tavoitevyöhykkeelle.

Vakavaraisuussäännösten voimaantulovaiheessa vuosina 1998—2005 sosiaali- ja terveysministeriö antaisi määräykset toimintapääoman siirtämisestä ja palauttamisesta. Määräyksissä muun muassa rajoitettaisiin vuosina 1997—1999 TEL-järjestelmän korkosirrolla kartutetun TEL:n muuttamisesta annetun lain (1293/1996) voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaisen toimintapääomaerän käyttämistä muuhun tarkoitukseen kuin eläkelaitoksen toimintapääoman vahvistamiseen.

Kuitenkin sekä lakisääteistä että muuta eläkevakuutusta harjoittavien eläkekassojen osalta lain 83 c, 83 d ja 83 e §:n säännökset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta

1999 samoin kuin 79 §:n 2 momentin indeksikorotusvastuuta sovelletaan samasta ajankohdasta, johon mennessä eläkekassan lakisääteiseen ja lisätutoimintaan liittyvät varat on eriytettävä 8 § 2 momentin mukaisesti. Lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu varojen eriyttäminen sekä lakisääteistä että muuta eläkevakuutusta harjoittavissa eläkekassoissa tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999. Vakavaraisuusvaatimukset tulevat tällöin voimaan samanmääräisinä kuin ainoastaan lakisääteistä toimintaa harjoittavilla eläkekassoilla.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan vakavaraisuusrajan laskemisesta ja eläkekassan toimintapääomaan luettavista eristä säädettäisiin asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset asetusten soveltamisesta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 7 luvun otsikko, 79 §:n 2 momentti ja 111 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, sellaisena kuin niistä on 79 §:n 2 momentti laissa 1296/1996, sekä lisätään 8 §:ään uusi 2 momentti, 83 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1777/1995, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 83 b—83 e §, 111 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta sekä 132 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 4—7 momentiksi, seuraavasti:

8 §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

7 luku

Vakuutusmaksut, vastuovelka ja toimintapääoma

79 §

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. Lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. Muuta kuin ainoastaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista ministeriön määräämät ehdot täyttävää vakuutettuihin etuuksien tuleviin korotuksiin tarkoitettua vastuuta (*indeksikorotusvastuu*), jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

83 a §

Jos eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskeva toimintapääoma ylittää 83 d §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylite mainitussa pykälässä säädetyin edellytyksin sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa osakkaille.

Osakkaille voidaan 111 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa palauttaa ne varat, jotka ylittävät 132 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun määrän, edellyttäen, että eläkekassa on suorittanut velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa.

83 b §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskevalla toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan tämän toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät eläkekassan sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Vastuuelkaa laskettaessa ei oteta huomioon 79 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella. Eläkekassan varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

83 c §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskeva vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti vastaamaan yhden vuoden toimintapääoman tarvetta ottaen huomioon kyseistä toimintaa koskevien sijoitus-

ten jakautuminen eri omaisuuslajeihin. Vakavaraisuusrajan laskemisesta ja siihen luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella.

Edellä 83 b §:ssä tarkoitetun toimintapääoman vähimmäismäärä on yksi kolmasosa vakavaraisuusrajasta, kuitenkin vähintään yksi prosentti eläkekassan 79 §:n 2 momentissa tarkoitetusta työntekijäin eläkelain mukaisesta vastuuvastuusta. Toimintapääoman vähimmäismäärää vastaavan määrän on muodostuttava asetuksella säädettävistä eristä.

83 d §

Jos toimintapääoma on suurempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä, siirtoa 79 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisäakuutusvastuuseen ei saa tehdä. Jos toimintapääoman rajan ylitys on luonteeltaan pysyvä, eläkekassan on järjestettävä toimintansa siten, että toimintapääoman määrä laskee alle edellä määritellyn rajan ottaen huomioon, mitä asetuksessa säädetään toimintapääomaan luettavista eristä.

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä mutta suurempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassa voi siirtää sijoitustoiminnan ylijäämän tai osan siitä lisäakuutusvastuuseen tai purkaa sitä sijoitustoiminnan alijäämän osalta. Lisäksi lisäakuutusvastuuta voidaan kartuttaa ja purkaa vakuutusmaksuilla rajoitusti.

Jos toimintapääoma on suurempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuusraja mutta pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan on siirrettävä sijoitustoiminnan ylijäämää lisäakuutusvastuuseensa. Eläkekassa voi käyttää lisäakuutusvastuuta rajoitusti sijoitustoiminnan alijäämän peittämiseen.

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuusraja, sijoitustoiminnan ylijäämä on siirrettävä kokonaan 79 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisäakuutusvastuuseen eikä sijoitustoiminnan alijäämää saa peittää lisäakuutusvastuusta. Jos toimintapääoma ei ole vähintään vakavaraisuusrajan suuruinen eikä eläkekassan vakavaraisuusasemaa voida muulla tavoin vahvistaa, lisäakuutusvastuuta on kartutettava vakuutusmaksuilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkem-

mat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 e §

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, on tehtävä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi (*hallituksen suunnitelma*).

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa määritelly vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi eläkekassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, että vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin eläkekassan toimintapääoma ylittää vuoden tai erityisistä syistä ministeriön luvalla enintään kahden vuoden kuluessa vakavaraisuusrajan.

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 2 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, eläkekassan on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmassa on osoitettava, että vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin eläkekassan toimintapääoma ylittää kolmen kuukauden kuluessa toimintapääoman vähimmäismäärän. Jos rahoitussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei sanotussa ajassa ole saatu toteutetuksi, ministeriö voi erityisen painavista syistä antaa lisää aikaa enintään kolme kuukautta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

111 §

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava:

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto on sosiaali- ja terveysministeriön säännöissä vahvistamaa määrää pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;

3) jos kassa sääntöjen mukaan on purettava; tai

4) jos eläkekassa ei ole toteuttanut laissa säädetyssä määräajassa 83 e §:n 2 tai 3 mo-

mentissa tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa.

132 §

Siirrettäessä 111 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa työntekijäin eläkelain mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia vastaavaa vastuuta vastaanottavaan vakuutuslaitokseen, 83 b §:ssä tarkoitettua toimintapääomaa on siirrettävä vähintään 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajaa vastaava määrä, kuitenkin enintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Muu osa toimintapääomasta voidaan palauttaa osakkaalle siten kuin 83 a §:n 4 momentissa säädetään.

Siirrettäessä 111 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa työntekijäin eläkelain mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia vastaavaa vastuuta vastaanottavaan vakuutuslaitokseen otetaan huomioon 83 b §:ssä tarkoitettu toimintapääoma 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajan kaksinkertaiseen määrään asti siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Muu osa toimintapääomasta voidaan palauttaa osakkaalle siten kuin 83 a §:n 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Lain 79 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan 31 päivänä joulukuuta 1997 ja 8 §:n 2 momentti 1 päivänä tammikuuta 1999. Lain 83 d §:ää lisävakuutusvastuuseen tehtävien siirtojen osalta sovelletaan

kuitenkin 31 päivästä joulukuuta 1997.

Sen estämättä, mitä tämän lain 83 c §:ssä säädetään, ennen lain voimaantuloa rekisteröidyn, lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäismäärä ovat vuonna 1998 yksi kahdeksasosa ja vuonna 1999 kaksi kahdeksasosaa 83 c §:n mukaisesta vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäismäärästä. Vastaavasti seuraavina vuosina vuoteen 2005 asti vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäismäärä ovat kuluneiden kalenterivuosien osoittama määrä kahdeksasosia 83 c §:n mukaisesta vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Sen estämättä, mitä 83 d §:n 2 momentissa säädetään, vakavaraisuusrajan kaksinkertaista määrää vastaava raja on kuitenkin vuonna 1998 puolet täydestä määrästä ja vuonna 1999 kolme neljäsosaa täydestä määrästä.

Sen estämättä, mitä tämän lain 83 a §:ssä ja 132 §:ssä säädetään toimintapääoman siirtämisestä, vuosina 1998—2005 on kuitenkin noudatettava, mitä sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Lain 83 c, 83 d ja 83 e §:ää sekä 79 §:n 2 momenttia indeksikorotusvastuun osalta sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1999 sellaiseen eläkekassaan, jossa on järjestetty lakisääteisen eläketurvan lisäksi sitä täydentävää lisäturvaa.

Ennen tämän lain voimaantuloa sosiaali- ja terveysministeriössä vireillä oleviin vastuunsiirtoa koskeviin hakemuksiin sovelletaan kuitenkin edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 7 luvun otsikko, 79 §:n 2 momentti ja 111 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, sellaisena kuin niistä on 79 §:n 2 momentti laissa 1296/1996, sekä *lisätään* 8 §:ään uusi 2 momentti, 83 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1777/1995, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 83 b—83 e §, 111 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta sekä 132 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 4—7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

7 luku

7 luku

Vakuutusmaksut ja vastuuvélka

Vakuutusmaksut, vastuuvélka ja toimintapääoma

79 §

 Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös lisäakuutusvastuuta, joka vastaa työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain (1293/1996) voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaisesta siirrosta eläkekassalle aiheutuvaa vastuuta.

 Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. *Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisäakuutusvastuuta. Lisäakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvélkan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. Muuta kuin ainoastaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista ministeriön määräämät ehdot täyttävää vakuutettuihin etuuksien tuleviin korotuksiin tarkoitettua*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vastuuta (indeksikorotusvastuu), jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

83 a §

Jos eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaisista toimintaa koskeva toimintapääoma ylittää 83 d §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylite mainitussa pykälässä säädetyin edellytyksin sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa osakkaille.

Osakkaille voidaan 111 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa palauttaa ne varat, jotka ylittävät 132 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun määrän, edellyttäen, että eläkekassa on suorittanut velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa.

83 b §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaisista toimintaa koskevalla toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan tämän toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät eläkekassan sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Vastuuvelkaa laskettaessa ei oteta huomioon 79 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella. Eläkekassan varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

83 c §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaisista toimintaa koskeva vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti vastaamaan yhden vuoden toimintapääoman tarvetta ottaen huomioon kyseistä toimintaa koskevien sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin. Vakavaraisuusrajan laskemisesta ja siihen luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella.

Edellä 83 b §:ssä tarkoitetun toimintapääoman vähimmäismäärä on yksi kolmasosa

vakavaraisuusraja, kuitenkin vähintään yksi prosentti eläkekassan 79 §:n 2 momentissa tarkoitetusta työntekijän eläkelain mukaisesta vastuuvastuusta. Toimintapäätöksen vähimmäismäärää vastaavan määrän on muodostuttava asetuksella säädettävistä eristä.

83 d §

Jos toimintapäätös on suurempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä, siirtoa 79 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisäakuutusvastuuseen ei saa tehdä. Jos toimintapäätöksen rajan ylitys on luonteeltaan pysyvä, eläkekassan on järjestettävä toimintansa siten, että toimintapäätöksen määrä laskee alle edellä määritellyn rajan ottaen huomioon, mitä asetuksessa säädetään toimintapäätöksen luettavista eristä.

Jos toimintapäätös on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä mutta suurempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassa voi siirtää sijoitustoiminnan ylijäämän tai osan siitä lisäakuutusvastuuseen tai purkaa sitä sijoitustoiminnan alijäämän osalta. Lisäksi lisäakuutusvastuuta voidaan kartuttaa ja purkaa vakuutusmaksuilla rajoitetusti.

Jos toimintapäätös on suurempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuusraja mutta pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan on siirrettävä sijoitustoiminnan ylijäämää lisäakuutusvastuuseensa. Eläkekassa voi käyttää lisäakuutusvastuuta rajoitetusti sijoitustoiminnan alijäämän peittämiseen.

Jos toimintapäätös on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuusraja, sijoitustoiminnan ylijäämä on siirrettävä kokonaan 79 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisäakuutusvastuuseen eikä sijoitustoiminnan alijäämää saa peittää lisäakuutusvastuusta. Jos toimintapäätös ei ole vakavaraisuusrajan suuruinen eikä eläkekassan vakavaraisuusasemaa voida muulla tavoin vahvistaa, lisäakuutusvastuuta on kartutettava vakuutusmaksuilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 e §

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, on tehtävä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi (hallituksen suunnitelma).

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 1 momentissa määritelty vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi eläkekassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, että vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin eläkekassan toimintapääoma ylittää vuoden tai erityisistä syistä ministeriön luvalla enintään kahden vuoden kuluessa vakavaraisuusrajan.

Jos toimintapääoma on pienempi kuin 83 c §:n 2 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, eläkekassan on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmassa on osoitettava, että vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin eläkekassan toimintapääoma ylittää kolmen kuukauden kuluessa toimintapääoman vähimmäismäärän. Mikäli rahoitussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei sanotussa ajassa ole saatu toteutetuiksi, ministeriö voi erityisen painavista syistä antaa lisäaikaa enintään kolme kuukautta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

111 §

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava:

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto on sosiaali- ja terveysministeriön säännöissä vahvistamaa määrää pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana; *tai*

3) jos kassa sääntöjen mukaan on purettava.

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto on sosiaali- ja terveysministeriön säännöissä vahvistamaa määrää pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;

3) jos kassa sääntöjen mukaan on purettava; *tai*

4) jos eläkekassa ei ole toteuttanut laissa säädetyssä määräajassa 83 e §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua taloudellisen aseman

tervehdyttämissuunnitelmaa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa.

132 §

Siirrettäessä 111 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa työntekijäin eläkelain mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia vastaavaa vastuuta vastaanottavaan vakuutuslaitokseen, 83 b §:ssä tarkoitettua toimintapääomaa on siirrettävä vähintään 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajaa vastaava määrä, kuitenkin enintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Muu osa toimintapääomasta voidaan palauttaa osakkaalle siten, kuin 83 a §:n 4 momentissa säädetään.

Siirrettäessä 111 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa työntekijäin eläkelain mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia vastaavaa vastuuta vastaanottavaan vakuutuslaitokseen otetaan huomioon 83 b §:ssä tarkoitettu toimintapääoma 83 c §:n 1 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajan kaksinkertaiseen määrään asti siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Muu osa toimintapääomasta voidaan palauttaa osakkaalle siten, kuin 83 a §:n 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1998. Lain 79 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan 31 päivänä joulukuuta 1997 ja 8 §:n 2 momentti 1 päivänä tammi-kuuta 1999. Lain 83 d §:ää lisävakuutusvastuuseen tehtävien siirtojen osalta sovelletaan kuitenkin 31 päivästä joulukuuta 1997.

Sen estämättä, mitä tämän lain 83 c §:ssä säädetään, ennen lain voimaantuloa rekisteröidyn, lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäismäärä ovat vuonna 1998 yksi kahdeksasosa ja vuonna 1999 kaksi kahdeksasosaa 83 c §:n mukaisesta vakavaraisuusrajasta ja toimintapääoman vähimmäismäärästä. Vastaavasti seuraavina vuosina vuoteen 2005 asti vakavaraisuusraja ja toimintapääoman vähimmäis-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määrä ovat kuluneiden kalenterivuosien osoittama määrä kahdeksasosia 83 c §:n mukaisesta vakavaraisuusrajan ja toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Sen estämättä, mitä 83 d §:n 2 momentissa säädetään, vakavaraisuusrajan kaksinkertaista määrää vastaava raja on kuitenkin vuonna 1998 puolet täydestä määrästä ja vuonna 1999 kolme neljäsosaa täydestä määrästä.

Sen estämättä, mitä tämän lain 83 a §:ssä ja 132 §:ssä säädetään toimintapääoman siirtämisestä, vuosina 1998—2005 on kuitenkin noudatettava, mitä sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Lain 83 c, 83 d ja 83 e §:ää sekä 79 §:n 2 momenttia indeksikorotusvastuun osalta sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1999 sellaiseen eläkekassaan, jossa on järjestetty lakisääteisen eläketurvan lisäksi sitä täydentävää lisäturvaa.

Ennen tämän lain voimaan tuloa sosiaali- ja terveysministeriössä vireillä oleviin vastuunsiirtoa koskeviin hakemuksiin sovelletaan kuitenkin edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
